

RIS.10034

Jaarverslag 2020

Rekenkamercommissie Emmen



Januari 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	blz.	3
1. Onderzoeksprogramma 2020	blz.	4
2. Samenwerking met de raad	blz.	8
3. Contacten met inwoners	blz.	8
4. Bijeenkomsten NvRR	blz.	9
5. Samenwerking met andere Rekenkamercommissies	blz.	9
6. Voorbereiding onderzoeksprogramma 2021	blz.	9
7. Personele aangelegenheden	blz.	9
8. Financiën	blz.	10
Bijlage: Samenstelling Rekenkamercommissie Emmen	blz.	11

Voorwoord

Hierbij biedt de Rekenkamercommissie Emmen (RKE) u het jaarverslag over 2020 aan.

De RKE voert haar werkzaamheden uit op basis van vastgestelde afspraken en processen/procedures die in de *Verordening Rekenkamercommissie Emmen 2015* zijn vastgelegd. De RKE bestaat uit drie externe leden, waarbij de leden zelf geen onderzoek verrichten, maar wel:

- de onderwerpen selecteren;
- de onderzoeksvragen formuleren;
- de onderzoeken onder haar verantwoordelijkheid door derden (gespecialiseerde onderzoeksbureaus) laat uitvoeren;
- de conclusies en aanbevelingen ten aanzien van het onderzoek formuleren.

De onderzoeken zijn uitgevoerd volgens het *Basisdocument van de Rekenkamercommissie Emmen* (vastgesteld in januari 2016).

De RKE wil de raad(sfracties), het college en de ambtelijke organisatie danken voor de prettige samenwerking. Ook naar de onderzoeksbureaus, die bij de onderzoeken betrokken zijn en waren, gaat onze dank uit.

1. Onderzoeksprogramma 2020

De groslijst voor het onderzoeksprogramma 2019 heeft diverse grondslagen gehad:

- bestuursakkoord *Aanpakken en doen 2014 – 2018*
- bestuursakkoord *Samen investeren 2018 - 2022*
- de gemeentelijke kadernota
- de gemeentelijke begroting
- diverse gemeentelijke beleidsstukken
- actuele onderwerpen die spelen binnen gemeenten
- de inbreng van de raadsfracties.

Het *Basisdocument van de Rekenkamercommissie Emmen* is daarbij toetsingskader voor de onderwerpskeuze en voor de afweging van het type onderzoek (regulier onderzoek, quick scan-onderzoek of rekenkamerbief).

Aan de hand van een aantal criteria, zoals relevantie, maatschappelijk belang, mogelijke twijfels over de rechtmatigheid, de doeltreffendheid en of de doelmatigheid wordt een definitief onderzoeksprogramma vastgesteld. In 2020 heeft de RKE zich met de onderstaande onderzoeken bezig gehouden:

1. Area
2. Informatiebeveiliging
3. DoeMee onderzoek Toezicht & Handhaving Openbare Orde & Veiligheid
4. Participatiewet
5. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)
6. Dutch Techzone

Over de onderzoeken naar Area en Informatiebeveiliging is begin 2020 een besluit genomen.

Ook DoeMee onderzoek en het onderzoek naar de doorwerking van de door de RKE gedane aanbevelingen inzake het EOP rapport zijn in 2020 afgerond. De onderzoeken naar de participatie wet is in concept eind 2020 afgerond en zal in het eerste kwartaal van 2021 ter besluitvorming worden voorgedragen. Het onderzoek naar de Dutch Techzone staat in de steigers en zal voor het zomerreces 2021 aan de Raad worden gepresenteerd.

De start van het RUD-onderzoek is aangehouden.

Afgeronde onderzoeken in 2020

In 2020 zijn de volgende onderzoeken afgerond en heeft de bespreking en besluitvorming in de gemeenteraad plaats gevonden.

Area

De inwoners van Emmen vertrouwen al ruim 10 jaar op de diensten van Area Reiniging NV. Zij betalen via de afvalstoffenheffing van de gemeente o.a. voor het periodiek ophalen van het huisvuil.

Area is een gemeenschappelijk bedrijf van de gemeenten Coevorden, Emmen en Hoogeveen. De kerntaken zijn het inzamelen van afval, het reinigen van wegen en de openbare ruimte en het verlenen van diensten vanuit het eigen afvalkenniscentrum. Het bestaansrecht van de organisatie hangt nauw samen met de maatschappelijke waarde die zij creëert, aldus haar jaarverslag.

Er is een bedrijfsplan 2016-2021 AREA REINIGING Aanjager van duurzaamheid en maatschappelijke ontwikkeling. In dit bedrijfsplan worden strategische keuzes gemaakt.

De RKE is met name benieuwd naar de context waarbinnen Area Reiniging functioneert. Interessant daarbij te weten is of en zo ja hoe de gemeenteraad van Emmen daarbij betrokken is voor wat betreft kaderstelling en controle.

De gemeente Emmen heeft een gecompliceerde relatie met Area: de gemeente is zowel (mede)eigenaar als klant én heeft verwachtingen t.a.v. werkgelegenheid en arbeidsparticipatie.

De onderzoeksvraag die de RKE zich heeft gesteld is tweeledig en luidt als volgt:

1. Op welke wijze draagt Area bij aan de maatschappelijke doelstellingen van de deelnemende gemeenten en in het bijzonder de gemeente Emmen ten aanzien van duurzaamheid, milieu, werkgelegenheid en arbeidsparticipatie en staan de resultaten daarvan in verhouding tot de middelen?
2. Is er sprake van een door de drie gemeenten gedragen strategische koers voor Area?

Begin 2019 is dit onderzoek gestart door TwynstraGudde. Het rapport is op 10 februari 2020 tijdens de raadscommissie Wonen & Ruimte behandeld en een besluit is genomen tijdens de raadsvergadering van maart 2020.

De eerste aanbeveling aan de raad luidt het college op te dragen een integrale strategie op te stellen. Helaas is er op het moment dat het schrijven van dit jaarverslag door het college hiervoor nog geen voorstel richting de raad gedaan. Een tweede aanbeveling is dat de raad het college verzoekt in te zetten op een sterkere rolinvulling richting AREA. Tot slot is aanbevolen om de schakels binnen de gemeente rondom AREA, tussen de gemeente en AREA, en met de gemeenten Coevorden en Hoogeveen te versterken.

Informatiebeveiliging

De gemeente verwerkt grote hoeveelheden (privacygevoelige) gegevens en een zorgvuldige omgang met deze gegevens is voor inwoners van de gemeente Emmen van groot belang. De RKE heeft zich de vraag gesteld in hoeverre de gegevens van inwoners en bedrijven binnen de gemeente in voldoende mate zijn beveiligd. Qbit Cyber Security heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de RKE. De landelijke overheid heeft de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (hierna: 'BIO') verplicht gesteld met ingang van 2020. Deze richtlijn schrijft voor aan welke minimale eisen een gemeente moet voldoen op het terrein van informatiebeveiliging.

Er zal door de gemeente Emmen nog het nodige werk moeten worden verricht om aan de BIO-richtlijn te voldoen, is één van de conclusies. Zo moeten onder andere meer risicoanalyses en technische testen worden uitgevoerd en de medewerkers van de gemeente moeten zich er nog meer van bewust zijn dat ze zorgvuldig met informatie moeten omgaan. Het geheel overziend heeft de RKE niet het vertrouwen dat het de gemeente zal lukken om op tijd aan de BIO-richtlijn te voldoen.

Dit betekent dat er van inwoners en bedrijven klachten kunnen komen als hun gegevens niet goed beveiligd zijn en dat misschien andere organisaties die hun gegevens uitwisselen met de gemeente, dit niet meer zullen doen omdat het niet veilig genoeg is.

De RKE beveelt aan om zo gauw mogelijk met een goed plan te komen waarin staat hoe de gemeente gaat voldoen aan de nieuwe eisen. Dat dit geld gaat kosten is wel duidelijk, maar echt noodzakelijk in deze tijden waarin digitalisering steeds grotere vormen aanneemt binnen de processen van gemeente Emmen en de daarmee gepaard gaande risico's alleen maar toenemen.

In september 2018 is gestart met dit onderzoek door Qbit Cyber Security. Op 16 januari 2020 is dit rapport in de commissie BME behandeld. De besluitvorming heeft plaatsgevonden in de raadsvergadering van maart 2020. Het college heeft de raad toegezegd te komen met een verbeterplan, daarin zal ook staan op welke wijze de raad periodiek op de hoogte zal worden gehouden over de voortgang.

DoeMee onderzoek Toezicht & Handhaving Openbare Orde & Veiligheid

De RKE neemt deel aan een DoeMee onderzoek naar toezicht en handhaving op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Necker van Naem heeft dit onderzoek opgezet. Bij een DoeMee onderzoek tekenen verschillende Rekenkamercommissies in op één onderzoeksaanpak, zodat de resultaten met elkaar vergeleken kunnen worden. In een later stadium zullen ook de resultaten uit de andere gemeenten (Veldhoven, Rijssen/Holten, Assen, Tynaarlo, Veendam, Den Helder en Fryske Marren) beschikbaar komen voor de gemeente Emmen.

Voor het onderzoek is de volgende centrale vraag geformuleerd:

Welk toezichts- en handhavingsbeleid op het gebied van OOV heeft de gemeente vastgesteld en wordt dit beleid doelmatig en doeltreffend uitgevoerd?

Het onderzoek is besproken op 8 oktober 2020 en de besluitvorming in de gemeenteraad heeft op 17 december 2020 plaatsgevonden. Belangrijke conclusie is dat er een verschil is tussen praktijk en beleid. De navolgende (drie) aanbevelingen zijn door de gemeenteraad overgenomen:

Draag zorg voor een koppeling tussen het VTH-beleid, de jaarplannen en de resultaten op de werkvloer. Streef ernaar om de papieren werkelijkheid en de praktijk weer meer bij elkaar te brengen. En koester de huidige samenwerking tussen portefeuillehouder, uitvoerende medewerkers en de ambtelijke organisatie.

Lopende onderzoeken in 2020

In 2020 heeft de RKE aan de volgende onderzoeken gewerkt, waarvan de bespreking en besluitvorming door de raad in 2021 plaatsvindt.

Participatiewet

De RKE heeft besloten een onderzoek te doen naar de doeltreffendheid en efficiëntie van de uitvoering van de Participatiewet in Emmen. Het doel van het onderzoek is om de gemeenteraad van Emmen inzicht te geven in de resultaten van het door de gemeente gevoerde beleid in het kader van de Participatiewet en zo nodig handvatten te bieden voor (bij)sturing.

De centrale vraagstelling voor het onderzoek is:

Hoe is de uitvoering van de Participatiewet door de gemeente Emmen georganiseerd en in hoeverre is deze doeltreffend en efficiënt?

Deze vraag is uitgesplitst in acht deelvragen waarbij onder andere aan de orde komt: heeft de gemeente de doelgroepen van de Participatiewet in beeld? Heeft de gemeente in beeld wat de uitgaven zijn geweest per doelgroep en wat de resultaten zijn geweest? Welke instrumenten heeft de gemeente ingezet? Wat is de relatie van de gemeente met samenwerkingspartners ter zake de Participatiewet? In hoeverre is er sprake van effectieve en eenduidige sturing (governance)? Zijn er afspraken met werkgevers? Weet de burger de weg (te vinden) als het gaat om (het krijgen van) ondersteuning bij het vinden van werk? In hoeverre zijn de aanbevelingen uit RKE onderzoek uit 2018 met betrekking het sociaal domein door de raad geëffectueerd?

Hiervoor is de opdracht gegund aan Berenschot. Het onderzoek is in juni 2020 gestart met een startgesprek en documentenonderzoek, in september hebben de interviews plaatsgevonden. De verwachting is dat dit rapport in de raadscommissie van maart 2021 gepresenteerd kan worden.

Dutch Techzone

Eind 2020 is definitief besloten om gezamenlijk met de gemeenten Coevorden en Hoogeveen te starten met een onderzoek naar de Dutch Techzone (DTZ). DTZ is een samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid in de regio Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen. Ook het ministerie van Economische zaken en de provincie Drenthe nemen deel aan de samenwerking. Het doel is de structuur van de regionale

economie te versterken. In 2019 heeft een naamswijziging plaatsgevonden: Vierkant voor Werk wordt Dutch Techzone.

De Rekenkamercommissies voeren dit onderzoek uit om de gemeenteraden te informeren over de mate waarin de bij aanvang van de samenwerking beoogde doestellingen zijn/worden bereikt. Daarnaast willen de rekenkamercommissies de raden informeren over de wijze waarop en de mate waarin zij geïnformeerd zijn over DTZ en welke mogelijkheden tot kaderstelling en controle zij hebben.

Het is het voornemen om dit onderzoek af te ronden voordat de beslissing over de verlenging aan de DTZ door de gemeenteraad zal worden genomen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Twynstra en Gudde.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

De gezamenlijke rekenkamers van de gemeenten die deelnemen aan de Regionale Uitvoeringsdienst in Drenthe hebben medio 2020 besloten een onderzoek te verrichten naar de RUD.

Wat is de effectiviteit van de RUD Drenthe ten aanzien van de wettelijke en facultatieve taken die voor de gemeenten die aan dit onderzoek deelnemen worden uitgevoerd dit in relatie tot de beschikbare middelen (geld, personeel, systemen)? Een onderzoek dat een andere invalshoek zou hebben als de eigen evaluatie van de RUD en zich m.n. richt op de rol en positie van de gemeenten. In september heeft het offertetraject plaatsgevonden dat helaas niet geleid heeft tot een gunning. Met de deelnemende rekenkamercommissies is vervolgens besloten een pas op de plaats te maken en het rapport op grond van artikel 34 van de gemeenschappelijke regeling af te wachten en dan te bezien in hoeverre een gezamenlijk rekenkamer onderzoek nog toegevoegde waarde heeft.

2. Samenwerking met de raad

In 2019 is gestart met het combineren van de ambtelijke en bestuurlijke reactie op de onderzoeksrapportages en het gelijktijdig presenteren en bespreken van de onderzoeken in de commissievergaderingen om de lange doorlooptijden van de onderzoeken te verkorten. Bij een aantal onderzoeken is het wel gelukt om ze binnen redelijke termijnen af te ronden. Bij het DoeMee-onderzoek heeft helaas (ook) de coronaperiode voor de nodige vertraging gezorgd.

3. Contacten met inwoners

De RKE hecht aan contact met de inwoners van de gemeente Emmen. Contacten met inwoners is een middel voor de RKE om inzicht te krijgen in wat er speelt in de Emmense samenleving. Inwoners worden daartoe via de gebruikelijke mediakanalen aangespoord en

nadrukkelijk verzocht om onderzoek suggesties bij de RKE aan te dragen. In 2020 zijn er geen onderzoeksthema's vanuit de inwoners aangedragen.

4. Bijeenkomsten NvRR

De RKE is lid van de NvRR en neemt daarin (digitaal) deel in voorjaars- en najaarsbijeenkomsten met als doel een bijdrage te leveren aan kennisoverdracht over vormen en methoden van rekenkameronderzoek waarbij het uitwisselen van ervaringen en bevindingen een belangrijk onderdeel vormen. Het vertrek van de heer De Jong uit de RKE maakt dat er momenteel geen Emmense inbreng meer is in de voorbereidingscommissie van de kring Noord van de NvRR.

5. Samenwerking met andere Rekenkamercommissies

Eén van de doelstellingen van de RKE bij haar start in 2015 was de samenwerking met andere (Drentse) rekenkamers op te zoeken om gezamenlijke onderzoeken op te pakken.

Daarnaast schuift de voorzitter van de RKE aan bij de overleggen van de Drentse Rekenkamer(commissie)s (RKC's). Op dit moment loopt er een gezamenlijk onderzoek naar de Dutch Techzone en zal wellicht een gezamenlijk onderzoek naar de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) nog een vervolg krijgen. In het recente verleden is een gezamenlijk onderzoek naar de GGD uitgevoerd.

6. Voorbereiding onderzoeksprogramma 2021

De RKE heeft in 2020 voorbereidingen getroffen voor haar onderzoeksprogramma 2021. Naast de afronding van bovengenoemde onderzoeken zal de RKE enkele nieuwe onderzoeken naar doorwerking opstarten. Hierbij gaat het om:

- het RKE- onderzoek naar Area
- het RKE- onderzoek naar Informatiebeveiliging

De RKE verwacht in 2021, zodra zij weer op sterkte is, nog twee onderzoeken te initiëren.

7. Personele aangelegenheden

Met ingang van 1 juli 2020 zijn mevrouw Van Bree en de heer De Jong terugtreden in verband met het feit dat hun benoemingstermijn is afgelopen. Er is een wervingsprocedure voor nieuwe leden opgestart. Er is een selectiecommissie ingesteld bestaande uit twee raadsleden, waaronder de voorzitter van het presidium, de griffier, de secretaris van de rekenkamercommissie en de voorzitter. De eerste werving- en selectieronde is niet

succesvol geweest. De selectiecommissie heeft besloten om de procedure aan te houden in verband met de covid-19-pandemie en voor het vervolg een werving- en selectiebureau ter ondersteuning in te schakelen.

De heer Timmerman is herbenoemd als voorzitter voor een termijn van 5 jaar.

8. Financiën

Het financieel overzicht van het budget van de RKE ziet er over 2020 als volgt uit:

<u>Inkomsten:</u>		
Vastgesteld budget 2020	€ 60.329	
<u>Uitgaven:</u>		
	Begroot 2020	Werkelijk 2020
a. Onderzoekskosten		32.160,00
b. Onkostenvergoeding/presentiegelden/reiskosten leden RKE		10.458,13
c. overige kosten/onvoorzien		1.268,98
Totaal		43.887,11

Het niet bestede budget wordt conform de financiële uitgangspunten van de gemeente Emmen toegevoegd aan het rekeningsaldo van de jaarrekening 2020.

Bijlage: Samenstelling Rekenkamercommissie Emmen

De Rekenkamercommissie Emmen (RKE) bestond in 2020 uit:

- De heer drs. M.M. Timmerman MGM, Koelveenweg 1, 7761 PT Schoonebeek (voorzitter)
- Mevrouw D. van Bree, Scholtenerf 42, 7591 TR Denekamp (lid) tot 1 juli 2020
- De heer J.L. de Jong, Meulakkers 33, 7981 DL Diever (lid), tot 1 juli 2020
- Mevrouw mr. C.M. de Widt (ambtelijk secretaris)